

Komunikowanie społeczne i polityczne

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji a Rada Mediów Narodowych

The National Council of Radio Broadcasting and Television and the National Media Council

Agnieszka Grzesiok-Horosz*

Abstrakt

Rozważania zawarte w artykule dotyczą poszukiwania odpowiedzi na pytanie o to, czy zasadne było powołanie, oprócz istniejącej — od ponad dwudziestu pięciu lat — Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, kolejnego organu związanego z funkcjonowaniem radiofonii i telewizji, jakim jest Rada Mediów Narodowych. Dokonując analizy statusu prawnego tytułowych organów, nie sposób pominąć omówienia dotąd niestety niewykonanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 grudnia 2016 roku, w którym stwierdzono, iż Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji stoi na straży interesu publicznego w radiofonii oraz telewizji, i aby prawidłowo wykonywać swoje zadania, powinna mieć udział w powoływaniu i odwoływaniu organów jednostek publicznej radiofonii i telewizji, które to

Abstract

The considerations contained in the article are focused on the search for an answer to the question whether it was justified to create, next to the National Council for Radio and Television, existing for almost 25 years, another body — the National Media Council. The Polish Constitution stipulates that the National Council is guarding the public interest in radio and television, and for the proper performance of its tasks should participate in the appointment and dismissal of public radio and television units, as the Constitutional Tribunal stated in its judgment of 13 December 2016. In the author's opinion, the dispersion of competence in the field of radio and television, along with their attribution to entities created by the legislator, can not undermine the systemic position of

* Instytut Dziennikarstwa i Komunikacji Medialnej, Wydział Nauk Społecznych, Uniwersytet Śląski w Katowicach (agnieszka.grzesiok-horosz@us.edu.pl); <https://orcid.org/0000-0002-9810-4216>.

uprawnienie zostało jej odebrane. W konkluzji autorka stwierdza, iż rozproszenie kompetencji w zakresie funkcjonowania radiofonii i telewizji, wraz z ich przypisywaniem innym podmiotom wykreowanym przez ustawodawcę, nie może podważać ustrojowej pozycji Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji.

Słowa kluczowe: Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji, Rada Mediów Narodowych, kompetencje, wyrok Trybunału Konstytucyjnego

the National Council of Radio and Television.

Key words: the National Council for Radio and Television, the National Media Council, tasks, the judgment of the Constitutional Tribunal

Uwagi wprowadzające

Jak stwierdza Bogusław Banaszak, „obserwujemy rozwój nowych środków masowego przekazu i wzrost roli, jaką odgrywają, więc konieczne też jest powołanie organów działających w sferze komunikacji masowej dla zagwarantowania jednostce wolności słowa i prawa do informacji”¹. Celem rozważań prowadzonych w tekście jest udzielenie odpowiedzi na pytanie: czy Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji (dalej: KRRiT) oraz Rada Mediów Narodowych (dalej: RMN) są strażnikami ładu medialnego? Inspiracją do zadania tego pytania badawczego był tytuł konferencji, „Strażnicy ładu medialnego: Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji i Rada Mediów Narodowych. Cele, zadania, praktyka”². Dokonana analiza ma na celu poszukiwanie odpowiedzi na pytanie o celowość oraz zasady funkcjonowania kilku regulatorów rynku mediów³. W ocenie autorki funkcje takiego organu pełni KRRiT, ale powstaje pytanie: Czy zasadne było powołanie kolejnego strażnika ładu medialnego, czyli RMN, wraz z przyznaniem

¹ B. BANASZAK: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*. Warszawa 2012, s. 1032 i nast.

² Odbyła się ona w siedzibie Fundacji im. Stefana Batorego w dniu 8 grudnia 2016 r. i dotyczyła wniosków oraz rekomendacji z obywatelskiego monitoringu wyboru członków do KRRiT oraz RMN, a także ich roli i zadań oraz granic interwencji państwa w ład medialny. Udział w dyskusji wzięli m.in. Jan Dworak, Dominika Bychawska-Siniarska, Witold Kołodziejewski, Jędrzej Skrzypczak, Maciej Strzembosz, Joanna Schering-Wielgus, Juliusz Braun, Iwona Śledzińska-Katarasińska — zob. *Konferencja „Strażnicy ładu medialnego: Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji i Rada Mediów Narodowych. Cele, zadania, praktyka”* — http://monitoringkandydatow.org.pl/?page_id=2335 (dostęp: 16.03.2019) oraz <https://www.youtube.com/watch?v=ZfL0jE3xQqE> (dostęp: 26.06.2019).

³ Zob. H. ZIĘBA-ZAŁUCKA: *Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji. W: Organy państwowe w ustroju konstytucyjnym RP*. Red. H. ZIĘBA-ZAŁUCKA. Rzeszów 2016, s. 435.

jej części uprawnień przysługujących dotychczas KRRiT? Jak bowiem zostanie wykazane w toku rozważań, KRRiT ponosi odpowiedzialność za funkcjonowanie określonego modelu radiofonii i telewizji, mając umocowanie do działania w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku⁴ oraz w Ustawie z dnia 29 grudnia 1992 roku o radiofonii i telewizji⁵, Rada Mediów Narodowych jest natomiast nowym organem państwowym, powstałym w wyniku reformy mediów, utworzonym mocą Ustawy z dnia 22 czerwca 2016 roku o Radzie Mediów Narodowych⁶. Nie wyprzedzając toku rozważań, już w tym miejscu warto wskazać, iż w zamyśle ustawodawcy jest „organem *sui generis* nadzoru właścicielskiego nad mediami”⁷, w ocenie doktryny zaś — „poniekąd organem konkurencyjnym w stosunku do KRRiT”⁸.

Poza poszukiwaniem odpowiedzi na pytanie o rolę oraz zasadność funkcjonowania kilku regulatorów rynku mediów, a tym samym o miejsce RMN w polskim systemie prawnym, autorka chciałaby wskazać w swoim artykule na problem niekonstytucyjności pozbawienia KRRiT udziału w powoływaniu i odwoływaniu władz TVP i Polskiego Radia na rzecz Rady Mediów Narodowych.

Ustawa z dnia 30 grudnia 2015 roku o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji⁹, nazywana małą ustawą medialną, zmieniła dotychczasowy sposób obsadzania zarządów i rad nadzorczych spółek publicznej radiofonii i telewizji, zmniejszyła liczebność tych organów oraz uchyliła zasadę kadencyjności ich funkcjonowania. Usunięto przepisy mówiące o konieczności przeprowadzania jawnych i otwartych konkursów na stanowiska członków rad nadzorczych oraz zarządów w jednostkach publicznej radiofonii i telewizji, jak również przepisy dotyczące długości kadencji członków oraz katalog przesłanek umożliwiających ich odwołanie. Wyeliminowano tym samym wiele gwarancji, które wzmacniały niezależność i stabilność zatrudnienia osób pełniących funkcje w zarządach

⁴ Dz.U. 1997, nr 78, poz. 483 ze zm.

⁵ Tekst pierwotny Dz.U. 1993, nr 7, poz. 34 ze zm.; t.j. Dz.U. 2019, poz. 361, dalej URTV.

⁶ Dz.U. 2016, poz. 929, dalej URMN. Ustawa wprowadziła zmiany m.in. do ustawy o radiofonii i telewizji oraz ustawy z dnia 31 lipca 1997 r. o Polskiej Agencji Prasowej, t.j. Dz.U. 2017, poz. 643 ze zm., dalej jako UPAP.

⁷ Uzasadnienie poselskiego projektu ustawy o Radzie Mediów Narodowych oraz o zmianie niektórych ustaw, druk nr 592, s. 3. Zob. także L. CZAPLA: *Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o Radzie Mediów Narodowych oraz o zmianie niektórych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Elżbieta Kruk) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu* — <http://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=592> (dostęp: 19.03.2019); IDEM: *Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o Radzie Mediów Narodowych oraz o zmianie niektórych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Elżbieta Kruk)* — <http://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=592> (dostęp: 19.03.2019).

⁸ K. TODOS: *Konstytucyjna pozycja Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji a Rada Mediów Narodowych. W: Konstytucyjne podstawy ochrony praw człowieka*. Red. R. KOPER. Katowice 2017, s. 90.

⁹ Dz.U. 2016, poz. 25.

i radach nadzorczych mediów publicznych, co dało ministrowi skarbu dużą swobodę ich odwołania bez wskazania ustawowych przesłanek decyzji¹⁰. Konsekwencją wskazanych zmian było wygaszenie mandatów dotychczasowych członków zarządów i rad nadzorczych spółek publicznej radiofonii i telewizji oraz nakaz dostosowania statutów tych spółek do nowego stanu prawnego. W wyroku Trybunału Konstytucyjnego (dalej TK) z dnia 13 grudnia 2016 roku¹¹ stwierdzono, iż rozwiązania przyjęte w ustawie nowelizującej uzależniają władze mediów publicznych od jednego z członków rządu, uniemożliwiając zachowanie pluralizmu i bezstronności nadawców publicznych, co stanowi warunek niezbędny realizacji przez nich misji publicznej.

Rozważania merytoryczne dotyczące KRRiT oraz RMN składają się z dwóch zasadniczych części. Część pierwsza dotyczy pozycji ustrojowej KRRiT, jej zadań i członków, druga zaś zawiera charakterystykę zadań RMN, sposobu powoływania członków oraz miejsca w systemie organów państwowych. Artykuł kończy próba oceny zasadności wprowadzonych rozwiązań.

Zasadniczym przedmiotem podjętych rozważań jest analiza prawna KRRiT oraz RMN, co uzasadnia przyjęcie jako metody badawczej analizy aktów normatywnych oraz poglądów zawartych w piśmiennictwie¹². Już tutaj podkreślić należy dysproporcje w zakresie literatury przedmiotu dotyczącej obu organów¹³. Przykłady dotyczące praktyki działania instytucji zostały zasadniczo

¹⁰ Szerz. na ten temat zob. D. BYCHAWSKA-SINIARSKA: *Organy regulujące funkcjonowanie mediów elektronicznych w Polsce: Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji oraz Rada Mediów Narodowych* — <http://monitoringkandydatow.org.pl/?p=1329> (dostęp: 15.03.2019).

¹¹ TK orzekł ponadto, iż przyznanie ministrowi właściwemu do spraw Skarbu Państwa wyłącznej kompetencji w zakresie powoływania i odwoływania zarządów i rad nadzorczych mediów publicznych podważa również znaczenie licznych mechanizmów ustawowych mających zapewniać programową oraz instytucjonalną niezależność mediów publicznych. Sygn. K 13/16. Dz.U. 2016, poz. 2210. Wyrok jak dotąd pozostał niezrealizowany. Rzecznik Praw Obywatelskich, Adam Bodnar, trzykrotnie do tej pory (pismami z dnia 9 lutego 2017 r., 4 maja 2017 r. oraz z dnia 21 stycznia 2019 r., zwracał się do Piotra Glińskiego z prośbą o podjęcie działań zmierzających do nowelizacji przepisów URTV oraz URMN (sygn. pisma VII.603.1.2016.AJK). W dniu 16 lipca 2018 r. podjęto także interwencję u Premiera RP w sprawie wykonania wyroku TK.

¹² Rozważania dotyczą stanu prawnego na październik 2019 r. Poza zakresem rozważań pozostanie odwołanie się do koncepcji systemów medialnych Daniela Hallina i Paola Manciniego, która wiąże działanie mediów z cechami systemu politycznego, systemem rządów i stopniem rozwoju demokracji w danym kraju. Zob. szerz. K. JAKUBOWICZ: *Media a demokracja w XXI wieku. Poszukiwanie nowych modeli*. Warszawa 2013, s. 20. Na ten temat także: *Media masowe w systemach demokratycznych. Teoretyczne problemy i praktyczny wymiar komunikowania politycznego*. Red. B. DOBEK-OSTROWSKA. Wrocław 2003.

¹³ Liczne wypowiedzi w piśmiennictwie na temat KRRiT znaleźć można w komentarzach do Konstytucji RP, komentarzach URTV, w wielu artykułach naukowych czy w monografiach, por. R. CHRUŚNIAK: *Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji w systemie politycznym i konstytucyjnym*. Warszawa 2007; J. RZUCIDŁO: *Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji jako konstytucyjny organ ochrony wolności słowa i prawa do informacji w radiofonii i telewi-*

wskazane w przypisach, by nie zaburzać naukowego toku narracji. Celowym zabiegiem było także pominięcie stanowiska autorki, wraz z argumentacją w części zawierającej prezentację rozwiązań prawnych, a zamieszczenie ich w konkluzjach tekstu.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji w Konstytucji RP

Powołanie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji nastąpiło w Ustawie z dnia 15 października 1992 roku o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej¹⁴. Poszerzono wówczas ustawę zasadniczą o art. 36b dotyczący KRRiT, która zastąpiła Komitet do spraw Radia i Telewizji. Podzielić należy pogląd Jacka Sobczaka, iż od początku nadano temu organowi wysoką rangę, gdyż — po pierwsze, jego kompetencje i zasady działania określono w Konstytucji, a po drugie, przepisy jemu poświęcone znalazły się w jednym rozdziale Konstytucji razem z normami dotyczącymi tak ważnych instytucji państwowych, jak: Trybunał Konstytucyjny, Trybunał Stanu, Najwyższa Izba Kontroli i Rzecznik Praw Obywatelskich¹⁵.

Po uchwaleniu Konstytucji z 1997 roku przepisy odnoszące się do KRRiT znalazły się w rozdziale IX „Organy kontroli państwowej i ochrony prawa”, obok norm regulujących funkcjonowanie Najwyższej Izby Kontroli i Rzecznika Praw Obywatelskich, co jest świadectwem przekonania ustawodawcy o roli i pozycji

zji. W: Realizacja i ochrona konstytucyjnych wolności i praw jednostki polskim porządku prawnym. Red. M. JABŁOŃSKI. Wrocław 2014; E. GALEWSKA: *Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji jako strażnik wolności słowa w radiofonii i telewizji.* „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2016, nr 4. Na temat RMN wypowiadają się w doktrynie: K. TODOS: *Konstytucyjna pozycja...*, s. 81—93; D. BYCHAWSKA-SINIARSKA: *Organy regulujące...*; G. CZUBEK, M. BANACH: *Podsumowanie monitoringu wyborów do Rady Mediów Narodowych* — <http://monitoringkandydatow.org.pl/?p=1329> (dostęp: 24.03.2019). By pełniej zilustrować działania RMN, posłużono się także: „Informacjami o działalności Rady Mediów Narodowych w 2016 roku” (dalej: Informacja 2016) — <http://www.sejm.gov.pl/RMN/Informacja%20o%20działalności%20RMN%20w%202016%20r.pdf> (dostęp: 24.03.2019); „Informacjami o działalności Rady Mediów Narodowych w 2017 roku” (dalej: Informacja 2017) — <http://www.sejm.gov.pl/RMN/Informacja%20o%20działalności%20RMN%20w%202017%20r.pdf> (dostęp: 25.03.2019) oraz „Informacjami o działalności Rady Mediów Narodowych w 2018 roku” (dalej: Informacja 2018) — <http://www.sejm.gov.pl/RMN/Informacja%20o%20działalności%20RMN%20w%202018%20r.pdf> (dostęp: 30.03.2019).

¹⁴ Dz.U. 1993, nr 7, poz. 33; zob. A. BIEŃ-KACAŁA: *Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji. W: Prawo konstytucyjne.* Red. Z. WITKOWSKI, A. BIEŃ-KACAŁA. Toruń 2015, s. 638; W. SKRZYDŁO: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz.* Warszawa 2013, s. 282.

¹⁵ Szerzej J. SOBZAK: *Radiofonia i telewizja. Komentarz do ustawy.* Zakamycze 2001, s. 109 i nast.

KRRiT w systemie organów państwowych¹⁶. Wskazać jednak w tym miejscu trzeba, iż ani obecnie obowiązująca Konstytucja z 1997 roku, ani wcześniejsza Konstytucja, po nowelizacji dokonanej w 1992 roku, nie określiła jasno i jednoznacznie charakteru KRRiT¹⁷. Podzielić należy pogląd, iż KRRiT jest swoistym organem administracji państwowej, łączącym w sobie funkcje zarządcze i kontrolne, w zakresie przestrzegania wolności słowa i realizacji prawa obywateli do informacji¹⁸.

Przepis art. 213 ust. 1 Konstytucji z 1997 roku stanowi, iż KRRiT stoi na straży wolności słowa, prawa do informacji oraz interesu publicznego w radiofonii i telewizji. Jak wskazuje Wiesław Skrzydło¹⁹, punktem wyjścia było przyjęcie zasady, iż publiczne radio i telewizja służyć mają społeczeństwu, zatem KRRiT powstała w celu zabezpieczenia społecznych środków masowego przekazu przed instrumentalnym wykorzystaniem radia i telewizji.

Jak stanowi art. 214 Konstytucji, członkowie KRRiT są powoływani przez Sejm, Senat i Prezydenta Rzeczypospolitej²⁰. Zatem KRRiT jest powoływana w złożony sposób, który ma na celu zapewnienie bezstronności i zapobieganie jej uzależnieniu od jednej tylko władzy publicznej²¹. Naczelną zasadą funkcjonowania KRRiT stanowi zasada kolegialności. Status członka jest ukształtowany na prawie niezależności, jego gwarancją zaś są apolityczność, zakaz przynależności do związków zawodowych oraz zgodnie z art. 214 ust. 2 zakaz prowadzenia działalności niedającej się pogodzić z godnością pełnionej funkcji²². Artykuł 215 Konstytucji RP odsyła do uregulowań ustawowych.

¹⁶ Ibidem.

¹⁷ Początkowo wskazywano w doktrynie, iż jest to organ zaliczany do sfery wykonawczej. J. Boć, stwierdził, że „Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji jest organem kolegialnym i należy do władzy wykonawczej państwa. Choć sama kontroluje, podlega także kontroli, jak każdy podobny jej organ”; zob. *Konstytucje Rzeczypospolitej oraz komentarz do Konstytucji RP z 1997 roku*. Red. J. Boć. Warszawa 1998, s. 315. Obecnie dominuje pogląd, zgodnie z którym KRRiT jest organem państwowym (*sui generis*) wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej w sprawach radiofonii i telewizji, przy czym traktuje się jednocześnie KRRiT jako organ kontroli państwowej i ochrony państwa; A. BIEŃ-KACAŁA: *Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji...*, s. 639; K. WĄSOWSKI: *Status prawny Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji — próba charakterystyki*. „Kwartalnik Prawa Publicznego” 2004, nr 1, s. 225.

¹⁸ Szerzej J. SOB CZAK: *Radiofonia i telewizja...*, s. 110 i nast. Z nowszych wypowiedzi w piśmiennictwie zob. J. SADOWSKI, w: *Konstytucja RP. T. 2: Komentarz art. 87—243*. Red. M. SAFJAN, L. BOSEK. Warszawa 2016, s. 1451 i nast.

¹⁹ W. SKRZYDŁO: *Konstytucja...*, s. 282.

²⁰ Doprecyzowanie liczby członków oraz sposobu powołania następuje w URTV, o czym dalej będzie mowa.

²¹ W. SKRZYDŁO: *Konstytucja...*, s. 284 i nast.; B. BANASZAK: *Konstytucja...*, s. 1039 i nast.

²² Szerzej: A. BIEŃ-KACAŁA: *Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji...*, s. 644.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji w ustawie o radiofonii i telewizji

W projektach poprzedzających uchwalenie ustawy o radiofonii i telewizji bardzo różnie określano status KRRiT i jej pozycję wobec innych organów państwa²³. Jak wskazuje Sobczak, obecny kształt prawny KRRiT należy uznać za doskonalszy od unormowań projektów, a sytuowanie jej w systemie organów państwa — za właściwe. W praktyce, wbrew tytułowi rozdziału IX Konstytucji, KRRiT spełnia nie tylko funkcje kontrolne, „stojąc na straży wolności słowa, prawa do informacji oraz interesu publicznego w radiofonii i telewizji”, ale także administracyjne, które wynikają z URTV²⁴.

W art. 6 ust. 1 URTV nieco odmiennie niż w Konstytucji określono cele KRRiT. Stwierdzono wprawdzie, że KRRiT „stoi na straży wolności słowa”, ale dodano jednocześnie, iż jedynie w odniesieniu do radia i telewizji²⁵. Ustawa zobowiązuje KRRiT do ochrony samodzielności nadawców i interesów odbiorców, a także do zapewnienia otwartego i pluralistycznego charakteru radiofonii i telewizji.

Realizacji celów służyć ma spełnianie zadań KRRiT wymienionych w art. 6 ust. 2 URTV. Wyliczenie zadań zawarte w tym przepisie nie ma charakteru enumeratywnego, a katalog nie jest zamknięty²⁶. Wśród charakteryzowanych niżej zadań znalazły się także takie, których wykonanie, sprawowanie i podejmowanie określone jest granicami ustawy (mające charakter władzy, jak określanie warunków prowadzenia działalności przez nadawców, podejmowanie decyzji w sprawach koncesji, sprawowanie kontroli działalności nadawców, określanie wysokości opłat abonamentowych), oraz takie, odnośnie do których nie przewidziano takich zastrzeżeń²⁷. Ryszard Chruśniak dokonuje podziału kompetencji KRRiT²⁸.

²³ Omówienie projektów zob.: R. CHRUSŃIAK: *Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji...*, s. 99 i nast.; J. SOB CZAK: *Radiofonia i telewizja...*, s. 124 i nast.

²⁴ Brzmienie przepisu art. 6 ust.2 pkt 1 wskazuje na partnerski równoprawny charakter stosunków między KRRiT a Prezesem Rady Ministrów; zob. J. SOB CZAK: *Radiofonia i telewizja...*, s. 114 i nast.

²⁵ Zwraca także uwagę pominięcie w art. 6 ust. 1 ustawy, zawartego w art. 213 ust. 1 Konstytucji z 1997 roku, a wcześniej w art. 36 b ust. 1 Konstytucji z 1952 r., sformułowania zobowiązującego KRRiT do dbałości o realizację prawa obywateli do informacji. Szerzej: J. SOB CZAK: *Radiofonia i telewizja...*, s. 133 i nast.; W. DZIOMDZIORA, w: *Ustawa o radiofonii i telewizji. Komentarz*. Red. S. PIĄTEK. Warszawa 2014, s. 82.

²⁶ Szerz. J. SOB CZAK: *Radiofonia i telewizja...*, s. 133; E. CZARNY-DROŹDŹEJKO: *Ustawa o radiofonii i telewizji. Komentarz*. Warszawa 2014, s. 93; W. DZIOMDZIORA, w: *Ustawa o radiofonii i telewizji...*, s. 82. Zob. A. MATLAK: *Radiofonia i telewizja W: Prawo mediów*. Red. A. MATLAK, J. BARTA, R. MARKIEWICZ. Warszawa 2008, s. 150.

²⁷ J. SOB CZAK: *Radiofonia i telewizja...*, s. 133; E. CZARNY-DROŹDŹEJKO: *Ustawa o radiofonii i telewizji...*, s. 93.

²⁸ Wskazuje kompetencje kluczowe dla realizacji konstytucyjnych celów KRRiT, tzw. zasadnicze (ustrojowe), kompetencje uzupełniające, będące istotnymi, acz nie dotyczącymi

1. Przepis art. 6 ust. 2 pkt 1 URTV wskazuje KRRiT jako organ odpowiedzialny za projektowanie kierunków polityki państwa w dziedzinie radiofonii i telewizji²⁹. Okoliczność, iż realizacja tych zadań uzależniona jest od sfery finansowej, bazy technicznej i polityki kulturalnej, zobowiązuje KRRiT do uwzględniania między innymi stanowisk ministrów właściwych do spraw finansów, łączności, informatyzacji oraz kultury³⁰. Wykonując tę kompetencję zasadniczą (ustrojową), KRRiT przygotowała i przyjęła „Strategię Państwa Polskiego w dziedzinie mediów elektronicznych na lata 2005—2020”³¹.

2. Spełnienie przewidzianego w art. 6 ust. 2 pkt 2 URTV zadania polegającego na określeniu, w granicach upoważnień ustawowych, warunków prowadzenia działalności przez dostawców usług medialnych możliwe jest dzięki wyposażeniu KRRiT w kompetencje wydawania rozporządzeń i uchwał, o czym mowa w art. 9, a jej Przewodniczącego — w prawo podejmowania decyzji (art. 10 URTV), co stanowi kompetencję zasadniczą (ustrojową) KRRiT³².

3. Przepis art. 6 ust. 2 pkt 3 URTV przyznaje KRRiT prawo podejmowania, w zakresie przewidzianym ustawą, rozstrzygnięć w sprawach koncesji na rozpowszechnianie programów³³ oraz wpisu do rejestru programów. Jest to kompetencja zasadnicza (ustrojowa) KRRiT.

4. Jak stanowi art. 6 ust. 2 pkt 3a URTV, KRRiT decyduje o nadaniu lub odebraniu charakteru nadawcy społecznego³⁴, co również stanowi kompetencję zasadniczą.

5. Przepis art. 6 ust. 2 pkt 4 URTV zobowiązuje KRRiT, w ramach kompetencji ustrojowych, do sprawowania kontroli działalności nadawców, stwierdzając, że kontrola ta winna się mieścić w granicach określonych przez ustawę³⁵.

kluczowych kwestii dla systemu mediów masowych, oraz pozostałe. Zob. R. CHRUŚNIAK: *Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji...*, s. 217—247. Na temat funkcji KRRiT: opiniodawczo-programującej, kontrolnej, koncesyjnej, finansowej, prawodawczej i kreacyjnej zob. E. CZARNY-DROŻDZEJKO: *Ustawa o radiofonii i telewizji...*, s. 93.

²⁹ W. DZIOMDZIORA, w: *Ustawa o radiofonii i telewizji...*, s. 84; R. CHRUŚNIAK: *Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji...*, s. 218.

³⁰ W ustawie nie przewiduje się zasad, form i trybu porozumiewania się KRRiT z Prezesem Rady Ministrów w sprawach, a przepis jest rzadko realizowany. W. DZIOMDZIORA, w: *Ustawa o radiofonii i telewizji...*, s. 84; J. SOB CZAK: *Radiofonia i telewizja...*, s. 133.

³¹ *Strategia państwa polskiego w dziedzinie mediów elektronicznych na lata 2005—2020* — http://www.krrit.gov.pl/Data/Files/_public/pliki/publikacje/strategie/strategia_050826.pdf (dostęp: 29.03.2019).

³² W. DZIOMDZIORA, w: *Ustawa o radiofonii i telewizji...*, s. 85; J. SOB CZAK: *Radiofonia i telewizja...*, s. 134.

³³ KRRiT rozstrzyga o udzieleniu bądź nieudzieleniu koncesji, a decyzja Przewodniczącego odzwierciedla wolę Rady. Zob. wyrok WSA w Warszawie z dnia 9 czerwca 2004 r., sygn. II SA 3543/02, za: W. DZIOMDZIORA, w: *Ustawa o radiofonii i telewizji...*, s. 85; zob. także J. SOB CZAK: *Radiofonia i telewizja...*, s. 134.

³⁴ W. DZIOMDZIORA, w: *Ustawa o radiofonii i telewizji...*, s. 85.

³⁵ Zgodnie z art. 10 ust. 2 i 3 ustawy, Przewodniczący KRRiT może żądać od dostawcy usługi medialnej przedstawienia materiałów i dokumentów, a także udzielenia wyjaśnień

6. Kolejnym zadaniem RTV są badania treści i odbioru programów radiowych i telewizyjnych, o czym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 5 URTV. Ustawodawca nie wskazuje formy zakresu tych badań ani też kręgu podmiotów, które na zlecenie KRRiT mogłyby badania prowadzić³⁶.

7. Jako zadanie wskazano także, w art. 6 ust. 2 pkt 5a URTV, prowadzenie monitoringu rynku audiowizualnych usług medialnych na żądanie w celu ustalenia kręgu podmiotów dostarczających tego rodzaju usługi oraz dokonania oceny wykonania przez te podmioty obowiązków wynikających z ustawy³⁷.

8. Zadanie KRRiT, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 6 URTV, polegające na ustalaniu wysokości opłat za udzielenie koncesji oraz wpis do rejestru, jest ograniczone innymi przepisami URTV³⁸.

9. Zadaniem KRRiT o charakterze uzupełniającym jest ustalanie wysokości opłat abonamentowych, na zasadach określonych w ustawie z dnia 21 kwietnia 2005 roku o opłatach abonamentowych³⁹. Na temat daninowego charakteru opłaty abonamentowej wypowiedział się Trybunał Konstytucyjny w swych orzeczeniach⁴⁰.

10. Do zadań KRRiT należy także, z mocy art. 6 ust. 2 pkt 7 URTV, opiniowanie aktów ustawodawczych oraz umów międzynarodowych dotyczących radiofonii i telewizji lub audiowizualnych usług medialnych na żądanie⁴¹.

11. Zobowiązanie, w art. 6 ust. 2 pkt 8 URTV, KRRiT do inicjowania postępu naukowo-technicznego oraz kształcenia kadr w dziedzinie radiofonii i telewizji będzie miało praktyczny sens, gdy poparte zostanie przyznaniem odpowiednich środków finansowych. Jak wskazuje Wojciech Dziomdziora, brakuje narzędzi prawnych oraz faktycznych, w postaci zaplecza kadrowego, technicznego i organizacyjnego, do realizacji tego zadania⁴².

w zakresie niezbędnym do zbadania zgodności działania dostawcy usługi medialnej z przepisami ustawy, uchwałami KRRiT oraz warunkami koncesji. W. DZIOMDZIORA, w: *Ustawa o radiofonii i telewizji...*, s. 85.

³⁶ Takie, jak zakłady naukowe, ośrodki badania opinii społecznej, biura analiz prasowych, biegli księgowi i osoby prywatne; zob. J. SOB CZAK: *Radiofonia i telewizja...*, s. 134; W. DZIOMDZIORA, w: *Ustawa o radiofonii i telewizji...*, s. 85 i nast. Powstaje też pytanie o podmiot, który przeprowadzać będzie badania telemetryczne — skoro już nie TNS OBOP ani Nielsen Audience Measurement.

³⁷ Zob. W. DZIOMDZIORA, w: *Ustawa o radiofonii i telewizji...*, s. 86.

³⁸ Ibidem.

³⁹ T.j. Dz.U. 2014, poz. 1204 ze zm.

⁴⁰ Przykładowo, w wyroku 4 listopada 2009 r., sygn. Kp 1/08 czy wyroku z dnia 16 marca 2010 r. K 24/08; za: A. BIEŃ-KACAŁA: *Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji...*, s. 642 i nast. Zob. także W. DZIOMDZIORA, w: *Ustawa o radiofonii i telewizji...*, s. 86.

⁴¹ Uprawnienie to nie zostało jednak obwarowane żadną sankcją, nie przewidziano także w ustawie terminów udostępnienia KRRiT projektów aktów ustawodawczych i umów; zob. J. SOB CZAK: *Radiofonia i telewizja...*, s. 136. Na ten temat także G. KOWAŁSKI: *Niezależność Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji (wybrane kwestie prawne)*. W: *Środki przekazu. Informacja czy manipulacja*. Red. A. BALICKI, T. GUZ, W. LIS. Lublin 2008, s. 43 i nast.

⁴² Zob. także W. DZIOMDZIORA, w: *Ustawa o radiofonii i telewizji...*, s. 87.

12. W art. 6 art. ust. 2 pkt 9 URTV nałóżono na KRRiT obowiązek organizowania współpracy z zagranicą w dziedzinie radiofonii i telewizji, w tym współpracy z organami regulacyjnymi państw członkowskich Unii Europejskiej, właściwymi w sprawach usług medialnych⁴³.

13. Przepis art. 6 ust. 2 pkt 10 URTV nakłada na KRRiT zadanie polegające na współpracy z właściwymi organizacjami i instytucjami w zakresie ochrony praw autorskich, praw wykonawców, praw producentów oraz dostawców usług medialnych. Są nimi organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i pokrewnymi oraz organizacje zrzeszające podmioty korzystające z praw autorskich i pokrewnych w obszarze radiofonii i telewizji⁴⁴.

14. Kolejne zadanie KRRiT, wymienione w art. 6 ust. 2 pkt 12 URTV, to inicjowanie i wspieranie samoregulacji i współregulacji w zakresie dostarczania usług medialnych. Wymóg taki nakłada dyrektywa o audiowizualnych usługach medialnych⁴⁵.

15. Ustawa o radiofonii i telewizji wymienia także jako zadanie w art. 6 ust. 2 pkt 13 upowszechnianie umiejętności świadomego korzystania z mediów (edukacji medialnej) oraz współpracę z innymi organami państwowymi, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami w tym zakresie⁴⁶.

Jak już wskazano, ustawa z dnia 30 grudnia 2015 roku wprowadziła zmiany w URTV. Kompetencją władczą KRRiT wobec mediów publicznych, jak stanowił art. 6 ust. 2 pkt 11 URTV, było przeprowadzanie jawnych i otwartych konkursów na stanowiska członków rad nadzorczych w jednostkach publicznej radiofonii i telewizji. W okresie obowiązywania małej ustawy medialnej członków rad nadzorczych spółek powoływał i odwoływał minister właściwy do spraw Skarbu Państwa⁴⁷, obecnie jest to kompetencja RMN.

Uchylone przepisy art. 27 ust. 5 URTV przyznawały KRRiT kompetencję w zakresie określenia, w drodze rozporządzenia, regulaminu konkursów na kandydatów na członków zarządu takich spółek, jak również wskazywały ustawowe przesłanki odwołania członka zarządu spółki przed upływem jego kadencji⁴⁸.

⁴³ Jest to uczestnictwo w pracach Komitetu Kontaktowego ds. dyrektywy o audiowizualnych usługach medialnych, Europejskiej Platformie Organów Regulacyjnych, Forum Regulatorów Europy Centralnej; za: W. DZIOMDZIORA, w: *Ustawa o radiofonii i telewizji...*, s. 87.

⁴⁴ W postępowaniu koncesyjnym ocenia się dotychczasowe przestrzeganie przepisów, w tym także prawa autorskiego; zob. *ibidem*, s. 87 i nast.

⁴⁵ *Ibidem*, s. 88. Zob. także *Ustawa o radiofonii i telewizji...*, s. 28 i nast.

⁴⁶ Kompetencja ta nie ma władczego charakteru i podejmowana jest poprzez udział KRRiTV w konferencjach czy prowadzenie portalu dedykowanego edukacji medialnej; szerzej: W. DZIOMDZIORA, w: *Ustawa o radiofonii i telewizji...*, s. 88.

⁴⁷ Spośród osób, które złożyły egzamin przewidziany w art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (t.j. Dz.U. 2018, poz. 2170).

⁴⁸ Jak stanowił art. 27 ust. 6 URTV, było to możliwe w wypadku skazania takiej osoby prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe, działania na szkodę spółki oraz wystąpienie okoliczności trwale uniemożliwiających sprawowanie funkcji.

Wskutek nowelizacji nowe brzmienie uzyskał art. 27 ust. 3 i 4 URTV, a zmiana polegała na przyznaniu kompetencji w zakresie powoływania członków zarządu spółek publicznej radiofonii i telewizji ministrowi właściwemu do spraw Skarbu Państwa, spośród kandydatów posiadających kompetencje w dziedzinie radiofonii i telewizji oraz nieskazanym prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe. Uchylony został art. 29 ust. 3 URTV, w którym przewidziano obowiązek uzyskania zgody KRRiT na zmiany statutu spółek publicznej radiofonii i telewizji.

Z wejściem w życie ustawy o Radzie Mediów Narodowych KRRiT utraciła kompetencję o charakterze uzupełniającym, jaką było powoływanie rad programowych.

Członkowie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji

W skład KRRiT będącej ciałem kolegialnym, wchodzi obecnie 5 członków⁴⁹. Kompetencje do ich powoływania mają 3 organy państwa: Sejm (wybiera dwóch), Senat (wybierający jednego członka) oraz Prezydent (wybiera dwóch). W ustawie stwierdzono, że członkami KRRiT powinny być osoby wyróżniające się wiedzą i doświadczeniem w zakresie środków masowego przekazu⁵⁰.

Kadencja członków KRRiT trwa sześć lat, licząc od dnia powołania ostatniego członka. Członkowie KRRiT pełnią swe funkcje do czasu powołania następców. Zarówno powołanie, jak i odwołanie są aktami o charakterze indywidualnym i konkretnym⁵¹. Niezależności członków KRRiT od układów politycznych sprzyjać ma tryb ich powoływania, kadencyjność oraz tryb odwoływania⁵².

KRRiT jest organem w pewnym stopniu wewnątrznie zhierarchizowanym, składającym się z Przewodniczącego i pozostałych członków KRRiT⁵³. Przewodniczącego KRRiT wybierają ze swojego grona i odwołują członkowie

⁴⁹ W pierwotnym brzmieniu w URTV przewidywano skład 9-osobowy, 4 członków wybierał Sejm, 2 — Senat, a 3 — Prezydent. Mocą ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o przekształceniach i zmianach w podziale zadań i kompetencji organów państwowych właściwych w sprawach łączności, radiofonii i telewizji (Dz.U. 2005, nr 267, poz. 2258) zmniejszono liczbę członków; zob. K. WĄSOWSKI: *Status prawny...*, s. 229; G. KOWALSKI: *Niezależność Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji...*, s. 44 i nast.; A. MATLAK: *Radiofonia...*, s. 151.

⁵⁰ Kryteria oceny takiego wyróżniania się nie zostały nigdy sprecyzowane, pozostawiając je uznaniu podmiotów uprawnionych do powoływania członków KRRiT; zob. G. KOWALSKI: *Niezależność Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji...*, s. 47 i nast.

⁵¹ A. BIEŃ-KACAŁA: *Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji...*, s. 643.

⁵² Szerzej zob. I. DOBOSZ: *Prawo prasowe*. Warszawa 2011, s. 118 i nast.

⁵³ A. BIEŃ-KACAŁA: *Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji...*, s. 639.

KRRiT⁵⁴. Krajowa Rada wybiera ze swego grona, na wniosek Przewodniczącego, jego zastępcę.

Przewodniczący KRRiT jest organem kierującym pracami KRRiT i reprezentującym ją⁵⁵. Uprawnieniem Przewodniczącego jest żądanie od dostawcy usługi medialnej przedstawienia materiałów, dokumentów i udzielenia wyjaśnień w zakresie niezbędnym dla kontroli zgodności działania tego dostawcy z przepisami ustawy, warunkami koncesji lub wiążącymi go aktami samoregulacji. Może również wezwać dostawcę usługi medialnej do zaniechania działań w zakresie dostarczania usług medialnych, jeżeli naruszają one przepisy ustawy, uchwały KRRiT lub warunki koncesji, na podstawie uchwały zaś KRRiT może wydać decyzję nakazującą zaniechanie przez dostawcę usługi medialnej działań w tym zakresie. Przewodniczący KRRiT wykonuje także inne zadania określone w ustawie, którymi są między innymi: porozumienie z Prezesem Urzędu Komunikacji Elektronicznej w sprawie decyzji o rezerwacji częstotliwości⁵⁶; podejmowanie decyzji w sprawie koncesji na podstawie uchwały Krajowej Rady (art. 33 URTV); ogłaszanie, po zasięgnięciu opinii Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” informacji o możliwościach uzyskania koncesji na rozpowszechnianie w sposób rozsiewczy naziemny programu radiowego lub telewizyjnego⁵⁷. Kompetencją Przewodniczącego jest także dokonywanie wezwań — w związku z możliwością podjęcia decyzji o cofnięciu koncesji⁵⁸.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji wykonuje swoje zadania przy wsparciu Biura KRRiT, które jest organem pomocniczym powołanym do obsługi działań KRRiT, o czym szczegółowo stanowi Regulamin Organizacyjny Biura Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji⁵⁹. Koszty działalności Krajowej Rady i Biura Krajowej Rady są pokrywane z budżetu państwa.

⁵⁴ Początkowo była to kompetencja Prezydenta RP, zmieniona mocą ustawy z dnia 25 kwietnia 2006 r. o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji, Dz.U. 2006, nr 83, poz. 574.

⁵⁵ Na ten temat zob. A. MATLAK: *Radiofonia...*, s. 152; A. BIEŃ-KACAŁA: *Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji...*, s. 645; I. DOBOSZ: *Prawo prasowe...*, s. 120.

⁵⁶ Kwestii tej dotyczy art. 26 ust. 5 URTV, jak również przepisy art. 114 i 115 Ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. — Prawo telekomunikacyjne (t.j. Dz.U. 2018, poz. 1954).

⁵⁷ Przewodniczący KRRiT ustala także termin, nie krótszy niż 45 dni od dnia ogłoszenia, do składania wniosków o udzielenie koncesji (art. 34 ustawy o radiofonii) i podaje listę wnioskodawców do wiadomości publicznej.

⁵⁸ Przewodniczący wzywa do usunięcia w wyznaczonym terminie stanu faktycznego lub prawnego niezgodnego z warunkami określonymi w koncesji lub w ustawie (art. 38 ust. 1 pkt 3 URTV) oraz rozpoczęcia rozpowszechniania programu w terminie ustalonym w koncesji (art. 38 ust. 1 pkt 4 URTV).

⁵⁹ Uchwała nr 222/2018 z dnia 25 września 2018 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Biura Krajowej rady Radiofonii i Telewizji — http://www.krrit.gov.pl/Data/Files/_public/Portals/0/KRRiT/informacje/uchwala-nr-222-2018.pdf (dostęp: 28.03.2019).

Sprawozdanie i kwestia odpowiedzialności politycznej Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji przedstawia corocznie do końca maja⁶⁰ danego roku kalendarzowego Sejmowi, Senatowi i Prezydentowi sprawozdanie ze swojej działalności za rok kalendarzowy poprzedzający oraz informacje o podstawowych problemach radiofonii i telewizji. Sprawozdanie składane przez KRRiT winno stać się przedmiotem analizy właściwych komisji Sejmu i Senatu oraz debaty, co dowodzi jej zależności od tych instytucji. W jej wyniku Sejm, a także Senat, niezależnie od siebie, w formie uchwały, przyjmują lub odrzucają sprawozdanie. Przyjmując sprawozdanie, mogą przy tym w uchwale zawrzeć uwagi i zastrzeżenia. W wypadku odrzucenia sprawozdania przez Sejm i Senat kadencja wszystkich członków KRRiT wygasa w ciągu czternastu dni, liczonych od dnia ostatniej uchwały, chyba, że nie zostanie potwierdzone przez Prezydenta RP⁶¹. Podmioty uprawnione do otrzymania sprawozdań są jednocześnie tymi, które powołują członków KRRiT⁶². Wskazaną procedurę odczytuje się w kategoriach odpowiedzialności politycznej Rady w przypadku negatywnej oceny jej prac przez organy kreujące.

Rada Mediów Narodowych

Jak się wskazuje w piśmiennictwie, ustawa o RMN powstała w atmosferze pośpiechu i stanowi rodzaj rozwiązania instytucjonalnego — prawnego na czas przygotowania nowego modelu działania mediów publicznych⁶³. W uzasadnie-

⁶⁰ Mocą Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji oraz ustawy o opłatach abonamentowych (Dz.U. 2018, poz. 1717) dokonano zmiany, wcześniej był to termin do końca marca.

⁶¹ Taka sytuacja miała miejsce w 2008 r., gdy Sejm uchwałą z dnia 27 czerwca 2008 r. odrzucił sprawozdanie KRRiT z działalności w roku 2007, oraz w 2009 r., gdy Sejm uchwałą z dnia 11 września 2009 r. odrzucił sprawozdanie z działalności w roku 2008. Także w 2010 r., Sejm uchwałą z dnia 10 czerwca 2010 r. odrzucił sprawozdanie KRRiT z działalności za rok 2009, a dnia 28 maja 2010 r. uchwałą o odrzuceniu tego sprawozdania podjął Senat. W rezultacie Marszałek Sejmu Bronisław Komorowski wypełniając prerogatywy Prezydenta RP, uznał wygaśnięcie kadencji wszystkich członków ówczesnej KRRiT. Dnia 22 czerwca 2016 r. Sejm RP powziął uchwałę o odrzuceniu sprawozdania z działalności KRRiT za 2015 r. Analogiczna uchwała o odrzuceniu sprawozdania z działalności KRRiT za 2015 r. została podjęta dnia 22 lipca 2016 r. przez Senat.

⁶² J. SOB CZAK: *Radiofonia i telewizja...*, s. 191 i nast.

⁶³ Do Sejmu wniesiono 20 kwietnia 2016 r. trzy projekty ustaw. Były to: ustawa o mediach narodowych (druk nr 442), ustawa o składce audiowizualnej (druk nr 443) oraz

niu do ustawy o RMN stwierdza się, iż celem ustawodawcy jest zagwarantowanie całkowitej niezależności mediów od władzy wykonawczej zarówno pod względem personalnym, jak i programowym⁶⁴. Zdaniem projektodawców, negatywnie należy ocenić łączenie w jednym organie funkcji władczego regulatora rynku mediów elektronicznych z funkcją podmiotu wykonującego uprawnienia w sferze nadzoru właścicielskiego wobec podmiotów reprezentujących własność państwową⁶⁵.

Rada Mediów Narodowych jest organem właściwym w sprawach powoływania i odwoływania składów osobowych organów jednostek publicznej radiofonii i telewizji. Powoływanie i odwoływanie członków zarządów oraz rad nadzorczych mediów publicznych oznacza bezpośredni wpływ przedstawiciela władzy wykonawczej na obsadę najważniejszych stanowisk kierowniczych w instytucjach medialnych oraz organach nadzorczych, co skutkować będzie pogłębieniem upolitycznienia mediów publicznych oraz wzmocnieniem ich zależności od rządu⁶⁶. Zauważyć też należy, iż w ustawie z grudnia 2015 roku usunięto przepisy mówiące o konieczności przeprowadzania jawnych i otwartych konkursów na stanowiska członków rad nadzorczych oraz zarządów w jednostkach publicznej radiofonii i telewizji, a w ustawie o RMN nie przywrócono systemu konkursowego⁶⁷. Ponadto w URMN nie przewiduje się udziału innych podmiotów (jak przykładowo organy kolegialne uczelni) w procesie wyboru i odwołania członków zarządów oraz rad nadzorczych, również kryteriów merytorycznych, jakie powinny spełniać osoby zasiadające we władzach mediów publicznych ani zasad ich wyboru⁶⁸.

Rada Mediów Narodowych jest organem właściwym także w sprawach powoływania i odwoływania składów osobowych Polskiej Agencji Prasowej, zatem w przeciwieństwie do KRRiT obejmuje swoim zasięgiem nadzór nad PAP⁶⁹.

ustawa Przepisy wprowadzające ustawę o mediach narodowych i ustawę o składce audio-wizualnej (druk nr 444). Wobec niemożności ich uchwalenia, 7 czerwca 2016 r. wpłynął poselski projekt ustawy o Radzie Mediów Narodowych i zmianie niektórych ustaw, którego pierwsze czytanie odbyło się 10 czerwca, drugie — 21 czerwca, trzecie zaś — już następnego dnia. Prezydent RP podpisał ustawę 27 czerwca i weszła ona w życie 7 lipca. Przebieg prac legislacyjnych — <http://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=592> (dostęp: 23.03.2019); K. TOĐOS: *Konstytucyjna pozycja...*, s. 90; zob. także G. CZUBEK, M. BANACH: *Podsumowanie monitoringu...*, s. 8.

⁶⁴ Uzasadnienie projektu ustawy o Radzie Mediów Narodowych oraz o zmianie niektórych ustaw, druk sejmowy nr 592 — <http://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=592> (dostęp: 15.03.2019).

⁶⁵ Ibidem.

⁶⁶ D. BYCHAWSKA-SINIARSKA: *Organy regulujące...*

⁶⁷ Ibidem.

⁶⁸ Ibidem.

⁶⁹ Jak stanowi art. 6 ust. 1 ustawy o PAP, zmiana statutu PAP następuje na wniosek lub za zgodą RMN.

Uprawnienia kontrolne RMN obejmują obowiązek dostarczania przez spółki określonych dokumentów oraz działania realizowane na bieżąco. O obowiązku dostarczania przez spółki określonych dokumentów mowa w art. 31b URTV. Zarządy spółek publicznej radiofonii i telewizji zobowiązane są przekazywać RMN roczne⁷⁰ i kwartalne sprawozdania⁷¹. Analogiczny obowiązek został określony w ustawie o PAP⁷². Ów obowiązek cyklicznego udostępniania informacji został rozszerzony w statucie Telewizji Polskiej⁷³ oraz statucie PAP⁷⁴. Spółki radiofonii i telewizji są zobowiązane przekazywać RMN materiały kierowane do zarządów lub członków w trakcie prowadzonego audytu lub kontroli oraz uchwały podejmowane przez rady programowe⁷⁵. PAP zobowiązana jest także udostępnić RMN kopie informacji przekazywanych ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych o udzielonych poręczeniach i gwarancjach⁷⁶ oraz materiały kierowane do zarządu spółki lub jej członków w trakcie prowadzonego audytu lub kontroli⁷⁷. Działania kontrolne RMN podejmowane na bieżąco (realizowane na posiedzeniach oraz w trybie żądania od zarządów pisemnych

⁷⁰ Sprawozdania te dotyczą sposobu wykorzystania środków z opłat abonamentowych, kar za używanie niezarejestrowanych odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych oraz z obrotu prawami do audycji; szerzej: Informacja 2017, s. 12.

⁷¹ Sprawozdania dotyczą sposobu wykorzystania środków z opłat abonamentowych, kar za używanie niezarejestrowanych odbiorników radiofonicznych i telewizyjnych oraz z obrotu prawami do audycji, jak również dotyczą kosztów poniesionych na działalność w zakresie realizacji misji publicznej, wraz z określeniem źródeł ich finansowania; szerzej: Informacja 2017, s. 12.

⁷² Jak stanowi art. 4 ust. 7a UPAP, Zarząd PAP S.A. jest zobowiązany do przedkładania RMN kwartalnych i rocznych sprawozdań z realizacji zadań objętych dotacją i wykorzystania dotacji.

⁷³ Zarządy spółek publicznej radiofonii i telewizji zobowiązane są przedkładać RMN następujące dokumenty: roczne informacje dotyczące realizacji planu ekonomiczno-finansowego oraz sytuacji finansowej spółek; kwartalne sprawozdania dotyczące rozporządzenia lub nabywania praw do audycji, a także nabywania lub udzielania licencji o wartości przekraczającej równowartość kwoty 250 tys. EUR w złotych oraz dotyczące przeprowadzanych w spółkach audytów i kontroli, jak również roczne sprawozdania finansowe, a także sprawozdania z działalności spółek. Zob. Informacja 2017, s. 13 oraz statut Spółki Telewizja Polska S.A. — <http://s.tvp.pl/repository/attachment/6/1/1/611192e3dec2f8152ae92a2549c9c001526990580499.pdf> (dostęp: 27.03.2019).

⁷⁴ Jak stanowi Statut PAP (<https://www.pap.pl/bip/statut> (dostęp: 25.03.2019)), spółka zobowiązana jest przekazywać RMN m.in.: kwartalne informacje dotyczące realizacji planu ekonomiczno-finansowego oraz sytuacji finansowej oraz kwartalne sprawozdania dotyczące przeprowadzanych w Spółce audytów lub kontroli, jak również formułowane przez Radę Programową kwartalne informacje zawierające oceny i wnioski w sprawach dotyczących całokształtu działalności programowej Spółki oraz roczne plany rzeczowo-finansowe oraz strategiczne plany wieloletnie. Zob. także Informacja 2017, s. 13.

⁷⁵ Szerzej: Informacja 2017, s. 12.

⁷⁶ Wynika to z art. 34 ustawy z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (t.j. Dz.U. 2018, poz. 1808).

⁷⁷ Zob. Informacja 2017, s. 12.

wyjaśnień⁷⁸) wynikają z przepisów URMN, URTV i oraz UPAP. Rada Mediów Narodowych jest uprawniona do wglądu w sprawy spółki, uzyskując w tym zakresie takie same uprawnienia, jakie ustawa oraz statuty spółek przyznają radzie nadzorczej, o czym stanowi art. 12 URMN. Swoje zadania RMN wykonuje, kierując się potrzebą zapewnienia rzetelnego wypełniania przez spółki ich ustawowych zadań oraz ochrony ich samodzielności i niezależności redakcyjnej.

Zgodnie z art. 29 ust. 1a URTV oraz art. 7 ust. 5 UPAP, członkowie RMN mają prawo uczestniczyć w walnych zgromadzeniach spółek⁷⁹.

Rada Mediów Narodowych jest właściwa także w innych sprawach, niż opisane, określonych w URTV oraz UPAP. Przepis art. 29 ust. 1b URTV stanowi, iż zmiana statutu spółki publicznej radiofonii i telewizji następuje na wniosek lub za uprzednią zgodą Rady Mediów Narodowych⁸⁰. Kompetencją RMN, zgodnie z art. 30 ust. 3 URTV, jest również wyrażanie zgody na powoływanie dyrektorów oddziałów terenowych Telewizji Polskiej S.A.⁸¹. Przepis art. 32 URTV stanowi, iż kompetencją RMN jest wyrażanie zgody na tworzenie przez spółki publicznej radiofonii i telewizji przedsiębiorców przewidzianych przepisami prawa, co przed wejściem w życie ustawy było uprawnieniem KRRiT. Przepis art. 30 ust. 5 URTV stanowi, iż RMN, na wniosek zarządu spółki, po zasięgnięciu opinii dyrektorów terenowych oddziałów, określi minimalny udział audycji tworzonych przez terenowe oddziały Spółki Telewizja Polska S.A. w programach ogólnokrajowych.

Do kompetencji Rady Mediów Narodowych należy także powoływanie rad programowych spółek publicznej radiofonii i telewizji oraz PAP S.A.⁸². Powołu-

⁷⁸ Przykładowo, informacja o jesiennej ramówce czy Krajowym Festiwalu Piosenki Polskiej w Opolu, zob. Informacja 2017, s. 14.

⁷⁹ Członkowie RMN nie korzystali z prawa do udziału w walnych zgromadzeniach, gdyż trwa spór z Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, pełniącym funkcję walnego zgromadzenia. Pozostaje on na stanowisku, iż prawo do uczestnictwa w walnych zgromadzeniach nie oznacza prawa do zabierania głosu, żądania wyjaśnień lub składania wniosków ani nawet zapoznania się z materiałami rozpatrywanymi podczas walnego zgromadzenia. Szerz. zob. Informacja 2018, s. 10.

⁸⁰ Przykładowo, uchwała w sprawie wyrażenia zgody na zmianę statutu poprzez podwyższenie kapitału zakładowego spółek publicznej radiofonii i telewizji; por. Informacja 2016, s. 8.

⁸¹ Przykładowo, na Dyrektora Oddziału Terenowego TVP S.A. uchwałami powołano: w Opolu Mateusza Magdziarza, 7 grudnia 2017 r. w Krakowie — Bogdana Wasztyła, a w Warszawie — Rafała Kotomskiego (zob. informacja 2017, s. 6). Uchwałą podjętą w dniu 25 stycznia 2018 r. powołano Piotra Lichotę w Szczecinie (Informacja 2018, s. 5).

⁸² Na podstawie art. 24 ust. 3 URMN z dniem wejścia w życie URMN wygasły mandaty dotychczasowych rad programowych spółek publicznej radiofonii i telewizji oraz PAP S.A. Zgodnie z art. 24 ust. 4 rady programowe spółek publicznej radiofonii i telewizji uzyskały możliwość działania w dotychczasowym składzie do czasu powołania nowych rad programowych.

jąc rady programowe spółek publicznej radiofonii i telewizji w liczbie 15 członków, RMN kieruje się dyspozycją art. 28a URTV, zgodnie z którą 10 członków rady programowej reprezentuje ugrupowania parlamentarne, pozostałych 5 zaś powołuje się z grona osób legitymujących się dorobkiem i doświadczeniem w sferze kultury i mediów⁸³. Z kompetencją do powoływania rad programowych związana jest kompetencja do kształtowania wysokości diet członków rad programowych⁸⁴.

W ustawie o Radzie Mediów Narodowych nie przewidziano szczegółowego sposobu funkcjonowania Rady, a jak wskazuje Dominika Bychawska-Siniarska, to rozwiązanie powoduje ryzyko braku kontroli społecznej nad podejmowanymi decyzjami zarządzania instytucjami zaufania publicznego⁸⁵. Tryb prac RMN określa jej Regulamin⁸⁶.

Pracami Rady Mediów Narodowych kieruje Przewodniczący, którego wybierają ze swojego grona i odwołują członkowie RMN⁸⁷. Kompetencją Przewodniczącego jest zwoływanie posiedzeń Rady⁸⁸, a uchwały RMN mogą być powzięte, jeżeli wszyscy członkowie Rady zostali zawiadomieni o posiedzeniu. Do odbycia posiedzenia Rady wymagana jest obecność co najmniej 3 członków Rady⁸⁹. Posiedzenia RMN są protokołowane⁹⁰. Protokół zatwierdza RMN na

⁸³ Przykładowo, w 2018 r. powołano rady programowe dla TVP S.A. w Opolu oraz Radia Opole oraz Wrocław; zob. Informacja 2018, s. 6 i nast.

⁸⁴ Uchwałą 42/2017, na posiedzeniu 19 stycznia 2017 r., RMN określiła wysokość diet członków rad programowych publicznej radiofonii i telewizji, decydując, że dieta miesięczna za udział w co najmniej jednym posiedzeniu Rady w danym miesiącu będzie wynosić 500 zł dla Przewodniczącego i 338 zł dla członka; zob. Informacja 2017, s. 7.

⁸⁵ D. BYCHAWSKA-SINIARSKA: *Organy regulujące...*

⁸⁶ Regulamin RMN — http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/page.xsp/rmn_regulamin (dostęp: 27.03.2019), dalej jako Regulamin RMN.

⁸⁷ Zgodnie z § 5 Regulaminu RMN, kandydatury do pełnienia funkcji Przewodniczącego może zgłosić każdy członek Rady. Kandydat musi wyrazić zgodę na pełnienie funkcji, w przypadku zaś, gdy Przewodniczący zostanie odwołany lub przestanie pełnić swoją funkcję z innych przyczyn, ponownego wyboru na zwolnioną funkcję dokonuje się na najbliższym posiedzeniu RMN.

⁸⁸ Brak informacji za rok 2016, w roku 2017 zaś odbyło się 17 posiedzeń (Informacja 2017, s. 17), a w roku 2018 — 14; zob. Informacja 2018, s. 11.

⁸⁹ Zgodnie z § 9 Regulaminu RMN, na zaproszenie Przewodniczącego Rady w posiedzeniach RMN mogą brać udział członkowie zarządu spółek oraz inne osoby właściwe ze względu na omawianą sprawę, które są zobowiązane do zachowania tajemnicy w sprawach stanowiących tajemnicę handlową lub służbową spółek.

⁹⁰ Jak stanowi § 13 ust. 7 Regulaminu RMN, protokół z posiedzenia RMN zawiera: kolejny numer oraz rok kalendarzowy; datę odbycia posiedzenia; imiona i nazwiska członków oraz innych osób uczestniczących w posiedzeniu; porządek i przebieg obrad, a w tym: tytuły podjętych uchwał, liczbę głosów oddanych „za”, „przeciw” i wstrzymujących się w głosowaniach nad poszczególnymi uchwałami, zdania odrębne, zgłoszone przez członków RMN do podjętych na posiedzeniu uchwał wraz z uzasadnieniami, zasadniczą treść wszystkich wypowiedzi w dyskusji. Na wniosek każdego z członków do protokołu mogą

następnym posiedzeniu, a podpisują go członkowie obecni na posiedzeniu oraz protokolant. Z posiedzeń sporządza się pod nadzorem Przewodniczącego pełny zapis ich przebiegu na nośniku. Przewodniczący udziela informacji o przebiegu posiedzeń i stanowisku RMN, członek RMN zaś może przedstawiać publicznie własne stanowisko w rozpatrywanych sprawach, jeśli nie narusza to tajemnicy przedsiębiorstwa nadzorowanych spółek ani innych tajemnic chronionych prawem oraz praw osób trzecich.

Regulamin RMN precyzuje także przebieg obrad⁹¹. Rozstrzygnięcia i stanowiska — poza wnioskami formalnymi — podejmowane są w formie uchwał. Członek RMN głosujący przeciw uchwale może zgłosić zdanie odrębne w formie wpisu do protokołu. W czasie posiedzenia mogą być wnoszone poprawki do projektów uchwał, a po ich przyjęciu RMN głosuje nad poprawioną w trakcie posiedzenia wersją uchwały. Po przeprowadzeniu głosowania Przewodniczący ogłasza na posiedzeniu wyniki głosowania. Nieobecni członkowie RMN przyjmują na najbliższym posiedzeniu do wiadomości i stosowania podjęte uchwały, potwierdzając to podpisem na protokole.

Uchwały RMN są podejmowane w głosowaniu jawnym — bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej 3 członków Rady. Uchwała zawiera: kolejny numer oraz rok kalendarzowy; datę, w jakiej została podjęta; określenie sprawy, której uchwała dotyczy; treść przedmiotu uchwały; określenie daty, od której obowiązuje; podpis Przewodniczącego RMN. W sprawach niecierpiących zwłoki dopuszczalne jest zarządzanie przez Przewodniczącego głosowania korespondencyjnego w formie elektronicznej⁹².

Stosownie do art. 13 URMN, RMN przedstawia corocznie do 31 marca Sejmowi, Senatowi, Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesowi Rady

być dołączone dokumenty istotne dla przebiegu dyskusji. Zgodnie z ust. 8, załącznikami do oryginału protokołu są oryginały uchwał podjętych przez RMN oraz materiały rozpatrywane na posiedzeniu .

⁹¹ Stosownie do § 10 Regulaminu RMN, po otwarciu posiedzenia Przewodniczący przedstawia i poddaje pod głosowanie proponowany porządek obrad; po przyjęciu porządku obrad Przewodniczący prowadzi i zamyka dyskusję nad poszczególnymi zagadnieniami wynikającymi z porządku obrad. Biorący udział w dyskusji zabierają głos w kolejności zgłoszenia, a Przewodniczący może udzielić głosu poza kolejnością zgłoszenia w sprawach wniosków formalnych (tj. dotyczące obrad i głosowania, a w szczególności wnioski o: zmianę porządku obrad oraz zakończenie dyskusji).

⁹² Jak stanowi § 11 ust. 5 Regulaminu RMN, Przewodniczący Rady przesyła na adresy poczty elektronicznej członków Rady zarządzanie o głosowaniu korespondencyjnym wraz projektem uchwały. Członkowie Rady w terminie 2 dni oddają swój głos w formie wiadomości zwrotnej wysłanej do Przewodniczącego Rady wraz z propozycją ewentualnej poprawki. W terminie 1 dnia od przesłania wiadomości zwrotnej Sekretariat Rady potwierdza telefonicznie oddanie głosu przez każdego z członków Rady. W przypadku zgłoszenia poprawki do projektu uchwały procedurę głosowania korespondencyjnego rozpoczyna się ponownie. Głosowanie korespondencyjne przeprowadzono podczas wyboru Marcina Rosińskiego na Prezesa Radia Wrocław w sierpniu 2019 r.

Ministrów oraz KRRiT, a także podaje do wiadomości publicznej pisemną informację o swojej działalności w poprzednim roku. Wskazane podmioty mogą zgłaszać uwagi do informacji, RMN zaś jest obowiązana ustosunkować się do uwag w ciągu trzydziestu dni od dnia doręczenia Przewodniczącemu uwag odpowiednio przez Marszałka Sejmu, Marszałka Senatu, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Prezesa Rady Ministrów lub Przewodniczącego KRRiT, przy czym każdy członek RMN może dołączyć do stanowiska Rady w tej sprawie zdanie odrębne. Podkreślić należy, iż w przeciwieństwie do KRRiT brak przyjęcia sprawozdania nie rodzi konsekwencji w postaci rozwiązania RMN⁹³. Szczegółowe kwestie dotyczące informacji o działalności RMN są zawarte w Regulaminie Sejmu⁹⁴.

Jak stanowi art. 15 URMN, obsługę administracyjno-organizacyjną Rady zapewnia Kancelaria Sejmu⁹⁵, obsługę administracyjno-techniczną Rady zapewnia sekretariat Rady — w 2016 roku było to 2 pracowników Kancelarii Sejmu zatrudnionych w pełnym wymiarze godzin, zaś w 2017 roku i 2018 roku — już 3. Koszty funkcjonowania RMN obejmujące wydatki na pokrycie wynagrodzeń członków RMN oraz koszty związane z obsługą biurową są pokrywane z budżetu państwa ze środków, których dysponentem jest Szef Kancelarii Sejmu.

Członkowie Rady Mediów Narodowych

Jak stanowi art. 3 ustawy o RMN, w jej skład wchodzi 5 członków, z których 3 wybiera Sejm, a 2 członków powołuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej⁹⁶. Zgodnie z URMN, w procesie zgłaszania kandydatów i wyboru członków nie uczestniczą gremia eksperckie, a jedynie polityczne. Podzielić należy zapatrywanie, iż procedura wyboru członków RMN, która rozpoczęła się osiem dni po wejściu ustawy w życie, była pośpieszna, nietransparentna i mało dostępna dla obywateli⁹⁷.

⁹³ D. BYCHAWSKA-SINIARSKA: *Organy regulujące...*

⁹⁴ Zgodnie z art. 125 Regulaminu Sejmu, Sejm rozpatruje przedstawioną przez RMN informację o jej działalności, co nie może nastąpić później niż w terminie 3 miesięcy od dnia ich doręczenia posłom. Sprawozdanie i informacje przesyła się do komisji, która po ich rozpatrzeniu przedstawia Sejmowi projekt uchwały o przyjęciu lub odrzuceniu informacji. Sejm podejmuje uchwałę o przyjęciu lub odrzuceniu informacji, która może zawierać uwagi i zastrzeżenia, którą Marszałek Sejmu przesyła Przewodniczącemu RMN.

⁹⁵ RMN korzysta z pomieszczeń biurowych, urządzeń i materiałów Kancelarii Sejmu.

⁹⁶ Jest to analogiczne rozwiązanie jak KRRiT; zob. K. TODOS: *Konstytucyjna pozycja...*, s. 90.

⁹⁷ G. CZUBEK, M. BANACH: *Podsumowanie monitoringu...*, s. 8.

Procedura wyboru członków RMN przez Sejm została zapisana w Regulaminie Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej⁹⁸. Jak stanowi art. 30 Regulaminu, wniośki w sprawie wyboru lub powołania przez Sejm poszczególnych osób na stanowiska państwowe (w tym RMN) mogą zgłaszać Marszałek Sejmu albo grupa co najmniej 35 posłów. Do wniosku dołącza się uzasadnienie, dane o kandydacie i jego zgodę na kandydowanie. Wnioski składa się Marszałkowi Sejmu w terminie ustalonym przez Marszałka Sejmu w przypadku wyboru organu po raz pierwszy, jeżeli ustawa nie określiła terminów zgłaszania kandydatów i taka sytuacja miała miejsce w lipcu 2016 roku⁹⁹. Wnioski w sprawie wyboru członków RMN Marszałek kieruje do komisji sejmowej — w tym przypadku Komisji Kultury i Środków Przekazu — w celu zaopiniowania¹⁰⁰. Uchwały Komisji zapadają większością głosów i zawierają stanowisko w określonej sprawie. Uchwałę o wyborze, powołaniu lub odwołaniu ogłasza się w „Monitorze Polskim”.

Oceniając wybór w 2016 roku, wskazuje się, iż kandydatom zadano niewiele pytań, które — wraz z udzielonymi odpowiedziami — nie pozwoliły na poznanie kompetencji kandydatów ani ich przydatności do funkcji, jaką mieli pełnić¹⁰¹. Jako że w URMN nie przewiduje się udziału innych podmiotów w procesie wybierania członków RMN, kryteriów merytorycznych ani zasad wyboru, długości kadencji czy przesłanek odwołania, może to budzić obawy, iż uznaniowe decyzje nie będą poddane kontroli społecznej¹⁰².

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej powołuje członków RMN spośród kandydatów zgłoszonych przez kluby parlamentarne lub poselskie tworzone przez ugrupowania, których przedstawiciele nie wchodzi w skład Rady Ministrów (kluby opozycyjne). Ustawowe prawo gwarantowane dla opozycji jest pierwszym tego typu rozwiązaniem w historii¹⁰³. Wyznacza w tym celu czternastodniowy termin na zgłaszanie kandydatów, przypadający nie wcześniej niż na dwa miesiące przed upływem kadencji członka RMN i nie później niż na trzydzieści dni przed upływem kadencji członka Rady. W przypadku odwołania członka, Prezydent RP wyznacza termin na zgłaszanie kandydatów nie później niż czternaście dni od odwołania członka. Jeżeli jest tylko jeden klub opozycyjny, ma on prawo przedstawić po 2 kandydatów na każde wolne miejsce w RMN przeznaczone dla osoby powoływanej przez Prezydenta RP. Jeżeli są dwa wolne miejsca przeznaczone dla osób powoływanych przez Prezydenta RP, prawo zgłoszenia po 2 kandydatów na te miejsca przysługuje kolejno dwóm najliczniej-

⁹⁸ Uchwała Sejmu z dnia 30 lipca 1992 r. Regulamin Sejmu, t.j. M.P. 2016, poz. 634 ze zm.

⁹⁹ Zob. G. CZUBEK, M. BANACH: *Podsumowanie monitoringu...*, s. 3.

¹⁰⁰ Możliwe jest także wytypowanie członków innej komisji, by na posiedzeniu Komisji Kultury i Środków Przekazu opiniowali kandydatury członków RMN.

¹⁰¹ G. CZUBEK, M. BANACH: *Podsumowanie monitoringu...*, s. 5 i 8.

¹⁰² D. BYCHAWSKA-SINIARSKA: *Organy regulujące...*

¹⁰³ Informacja o działalności Rady Mediów Narodowych w 2016 r., s. 4 i nast.

szym klubom opozycyjnym. Jeżeli klub opozycyjny uprawniony do zgłoszenia 2 kandydatów nie korzysta z tego prawa w wyznaczonym terminie, prawo to przechodzi na najliczniejszy z klubów opozycyjnych pominięty przy zastosowaniu tego przepisu. Prezydent RP wyznacza temu klubowi opozycyjnemu termin czternastu dni od dnia upływu terminu na zgłoszenie kandydata. Ustawodawca przewiduje również okoliczność, iż żaden z klubów opozycyjnych nie skorzystał z prawa zgłoszenia kandydatów na członka RMN, wówczas członka RMN powołuje Prezydent RP.

Członkiem RMN może zostać osoba, która: ma obywatelstwo polskie; wyróżnia się wiedzą i doświadczeniem w sprawach związanych z zadaniami i działaniem mediów; nie była skazana prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione z winy umyślnej. Oceniając wybór w 2016 roku, wskazuje się, iż kandydaci nie mieli okazji zaprezentować wizji funkcjonowania RMN i swojej w niej roli. Opinia publiczna nie miała możliwości poznania kompetencji kandydatów ani ich przydatności do funkcji, jaką mieli pełnić¹⁰⁴.

Kadencja członka RMN trwa sześć lat. Członkostwa w RMN nie można łączyć z: pełnieniem funkcji w organie władzy wykonawczej; członkostwem w organie jednostki samorządu terytorialnego; zatrudnieniem w administracji rządowej lub samorządowej lub zatrudnieniem w Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej; członkostwem w KRRiT lub zatrudnieniem w jej biurze¹⁰⁵. Członkiem RMN nie może być osoba posiadająca udziały albo akcje spółki lub w inny sposób uczestnicząca w działalności podmiotu będącego dostawcą usługi medialnej bądź producentem radiowym lub telewizyjnym.

Jak stanowi art. 7 URMN, wygaśnięcie członkostwa w RMN przed upływem kadencji¹⁰⁶ następuje w przypadku: śmierci; zrzeczenia się funkcji; skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo popełnione z winy umyślnej; złożenia niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego, stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem sądu. Przepisy URMN stanowią również, iż organ, który wybrał albo powołał członka Rady, odwołuje go przed upływem kaden-

¹⁰⁴ G. Czubek oraz M. Banach podkreślają, iż opinia publiczna ma prawo poznać kompetencje i kwalifikacje kandydatów, uprawniające do sprawowania tej funkcji oraz ich poglądy w kwestiach funkcjonowania i kontroli rynku mediów czy finansowania mediów publicznych, bowiem od kompetencji osób powołanych do RMN zależy, kto będzie powołany do ciał nadzorczych regionalnych oddziałów radio i telewizji, a tym samym tak naprawdę poziom samodzielności i niezależności publicznych stacji regionalnych; szerzej G. CZUBEK, M. BANACH: *Podsumowanie monitoringu...*, s. 5 i nast.

¹⁰⁵ Kadencyjność, niezależność oraz zakaz łączenia członkostwa z zatrudnieniem sferze władzy wykonawczej są gwarancją niezależności pod względem personalnym programowym od władzy wykonawczej, zob. *Uzasadnienie projektu ustawy o Radzie Mediów Narodowych oraz o zmianie niektórych ustaw* — <http://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=592> (dostęp: 16.03.2019).

¹⁰⁶ Stwierdzone przez Marszałka Sejmu w przypadku członków wybranych przez Sejm oraz Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku członków przez niego powołanych.

cji w przypadku: naruszenia zakazu łączenia funkcji lub posiadania udziałów lub choroby trwale uniemożliwiającej pełnienie funkcji¹⁰⁷. Jak stanowi art. 9 URMN, w pełnieniu swojej funkcji członek Rady jest niezależny i powinien kierować się dobrem publicznym. Członek RMN jest obowiązany do składania Marszałkowi Sejmu oświadczenia o swoim stanie majątkowym¹⁰⁸. Stosownie do przepisów art. 14, członkowi RMN przysługuje miesięczne wynagrodzenie w kwocie przeciętnego wynagrodzenia, a w przypadku Przewodniczącego RMN — półtorakrotności przeciętnego wynagrodzenia¹⁰⁹. Ponadto członek RMN ma prawo do zwrotu uzasadnionych kosztów podróży związanych z pełnieniem obowiązków¹¹⁰. W zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu do członków Rady stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące członków rad nadzorczych.

W związku z upływem kadencji członka RMN wybranego przez Sejm albo powołanego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej odpowiednio Marszałek Sejmu albo Prezydent może powierzyć ustępującemu członkowi dalsze pełnienie obowiązków do czasu wyboru albo powołania nowego członka, jednak nie dłużej niż przez sześćdziesiąt dni od dnia upływu kadencji.

Konkluzje

Rozważania prowadzone w artykule zaprezentować miały pozycję ustrojową KRRiT wraz ze wskazaniem problemu niekonstytucyjności pozbawienia jej niektórych uprawnień na rzecz RMN. Służyły także poszukiwaniu odpowiedzi na pytanie: Czy KRRiT oraz RMN są strażnikami ładu medialnego? oraz sformułowaniu postulatów koniecznych zmian w omawianym zakresie.

Zgodnie z art. 213 Konstytucji RP, organem odpowiedzialnym za realizację misji publicznej mediów publicznych jest KRRiT, która wypełnia swoje zadania od ponad dwudziestu pięciu lat, mimo że politycy — w różnych okresach z róż-

¹⁰⁷ Brak zatem jak w przypadku członków KRRiT wygaśnięcia członkostwa z powodu naruszenia przepisów stwierdzonych orzeczeniem Trybunału Stanu, co podkreśla K. ToDOS: *Konstytucyjna pozycja...*, s. 91.

¹⁰⁸ Szczegółowe zasady określone zostały w art. 10 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (t.j. Dz.U. 2017, poz. 1393 ze zm.)

¹⁰⁹ Jest ono ogłaszane przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. 2018, poz. 1270 ze zm.)

¹¹⁰ Szczegółowe kwestie w tym zakresie zawarte są w przepisach w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej.

nym natężeniem — wpływali na ten organ. W reformie mediów publicznych, w której wyniku uchwalona została URMN, ustawodawca nie wprowadził znaczących zmian w funkcjonowaniu KRRiT, ale zdecydował się na powołanie nowego organu. Konstytucja bowiem nie reguluje kompleksowo modelu funkcjonowania radiofonii i telewizji ani nie przesądza o wielu szczegółowych elementach tego modelu. Brak w jej przepisach zakazu wprowadzenia rozwiązań ustawowych, w myśl których zadania w sferze radiofonii i telewizji będą współrealizowane przez inne — oprócz KRRiT — organy władzy publicznej. Konstytucja RP nie zabrania funkcjonowania kilku organów państwowych w sprawach radiofonii i telewizji, będących — przy prawidłowym realizowaniu ich zadań — strażnikami ładu medialnego, ale muszą one podlegać KRRiT i to w takim stopniu, by mogła pełnić funkcję gwaranta wolności słowa, prawa do informacji oraz interesu publicznego w radiofonii i telewizji.

Dokonując podsumowania prezentowanych zagadnień prawnych, należy jeszcze raz wskazać na wysoką pozycję ustrojową KRRiT oraz problem niekonstytucyjności pozbawienia jej niektórych uprawnień. Autorka, podzielając pogląd TK, wyrażony w wyroku z 13 grudnia 2016 roku, stoi na stanowisku, iż kształtowanie ustawowego modelu funkcjonowania radiofonii i telewizji nie może abstrahować od treści unormowań konstytucyjnych dotyczących KRRiT. Popiera ona stanowisko o konieczności uwzględnienia omawianego wyroku TK i znowelizowania URTV oraz URMN, w takim kształcie, by zapewnić KRRiT skuteczne instrumenty pozwalające na wykonywanie jej zadań.

Jak wskazuje TK w swoim orzeczeniu z 13 grudnia 2016 roku, „przekonanie o tym, że demokratyczne państwo prawne nie może prawidłowo funkcjonować bez urzeczywistnienia w przestrzeni publicznej wolności słowa i prawa do informacji, znalazło swój konkretny wyraz m.in. w takim ukształtowaniu systemu konstytucyjnych organów państwa, w ramach którego działa KRRiT. Istnienie tego wyodrębnionego organu ochrony prawa jest, z jednej strony, podstawową instytucjonalną gwarancją wolności słowa, prawa do informacji oraz zapewnienia interesu publicznego w radiofonii i telewizji, z drugiej zaś wyznacza ustawodawcy określony konstytucyjnie model organizacji mediów, w tym mediów publicznych. W ten sposób już na poziomie konstytucyjnym przesądzono o konieczności takiego ustanowienia przez ustawodawcę zasad i określenia trybu działania KRRiT, aby organ ten mógł efektywnie realizować zadania wskazane w Konstytucji”¹¹¹. To właśnie KRRiT, jako jeden z organów ochrony prawa, ponosi odpowiedzialność za funkcjonowanie modelu radiofonii i telewizji, który opiera się na wzajemnym równoważeniu wolności i praw jednostek do wyrażania własnych poglądów i pozyskiwania informacji, z potrzebą odpowiedniego ukształtowania formy oraz treści przekazu medialnego. Trybunał Konstytucyjny precyzuje, iż „chodzi tu zarówno o zachowanie zasady pluralizmu i bez-

¹¹¹ Sygn. K 13/16. Dz.U. 2016, poz. 2210.

stronności prezentowania określonych zagadnień, ale także o upowszechnianie treści mających istotne znaczenie społeczne”¹¹².

Z niepokojem można przyjąć ograniczenie konstytucyjnej roli KRRiT. Jak bowiem wskazuje Wojciech Sokolewicz¹¹³, zawarcie w Konstytucji postanowień dotyczących regulatora ładu medialnego jest rzadkością. W ocenie autorki ma to służyć podkreśleniu wysokiej rangi KRRiT, a więc rozproszenie kompetencji oraz przypisanie ich różnym podmiotom wykreowanym przez ustawodawcę nie może ostatecznie podważać ustrojowej pozycji KRRiT, której podstawę wyznaczają unormowania o randze konstytucyjnej. Podzielić należy zapatrywanie TK, iż pozbawienie KRRiT wpływu na obsadę personalną spółek publicznej radiofonii i telewizji oraz przekazanie kompetencji dokonywania zmian ministrowi właściwemu do spraw Skarbu Państwa, a od wejścia w życie URMN — właśnie RMN naruszyło pozycję ustrojową i rolę KRRiT określoną w art. 213 ust. 1 Konstytucji. KRRiT nie można sprawować funkcji organu ochrony i kontroli prawa, co wynika z Konstytucji, bez istnienia odpowiednich kompetencji, które nie tylko koncentrować się będą na realizacji zadań kontrolnych, ale także umożliwią danemu organowi podejmowanie działań zmierzających do osiągnięcia konstytucyjnie określonych celów.

W artykule autorka starała się przedstawić okoliczności współistnienia dwóch strażników ładu medialnego. Jako problem natury ustrojowej wskazać można okoliczność, iż kompetencje RMN pokrywają się w niektórych obszarach z kompetencjami KRRiT lub te kompetencje przejmują. Generalnie założenie stanowiło, iż strażnikiem wszystkich mediów jest KRRiT, mediów publicznych zaś — RMN. Odpowiadając na pytanie postawione na wstępie rozważań, w ocenie autorki, zwłaszcza w odniesieniu do mediów publicznych, KRRiT oraz RMN nie są strażnikami ładu medialnego. Reforma mediów mogła przejawiać się w znowelizowaniu niektórych przepisów URTV dotyczących KRRiT, bez potrzeby wprowadzania do porządku prawnego kolejnego podmiotu. Jak wskazano w artykule, są kraje europejskie, w których występuje kilka regulatorów rynku mediów, jednak przypomnieć należy także postulat jednego regulatora rynku mediów¹¹⁴.

Proponowanymi środkami zaradczymi — tak, by praktyka działania opisywanych podmiotów była zgodna z genezą ich powołania, jest uwzględnienie wyroku TK poprzez powierzenie na powrót KRRiT zadania powoływania i odwoływania władz spółek publicznej radiofonii i telewizji. Najpilniejszą sprawą jest usunięcie stanu niezgodności z prawem, jaki stwierdzony został wy-

¹¹² Ibidem.

¹¹³ W. SOKOLEWICZ: *Prasa i Konstytucja*. Warszawa 2011, s. 87; zob. także J. RZUCIDŁO: *Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji jako konstytucyjny organ...*, s. 899.

¹¹⁴ A. STREŻYŃSKA: *Jeden regulator dla mediów i telekomunikacji* — <https://www.rp.pl/artukul/628192-Anna-Strezynska--Jeden-regulator-dla-mediow-i-telekomunikacji.html> (dostęp: 16.03.2019).

rokiem TK przed niemal trzema laty. Negatywnie należy ocenić okoliczność, iż tak długo utrzymuje się stan niezgodności z Konstytucją RP, polegający na przyznaniu RMN prawa do wyboru władz spółek medialnych z pominięciem KRRiT. Konstytucyjnym organem państwa odpowiedzialnym za media, w tym publiczne, jest KRRiT, a pozbawienie jej kompetencji w zakresie obsady personalnej władz spółek publicznej radiofonii i telewizji uniemożliwia sprawowanie ustrojowych funkcji. Zasadnie Trybunał Konstytucyjny wskazał w swoim orzeczeniu, iż niedopuszczalne jest pozbawienie KRRiT skutecznych instrumentów pozwalających na wykonywanie jej zadań, jak również wykreowanie modelu, w którym KRRiT pozostawia się tylko pewne kompetencje, a rozstrzyganie o zasadniczych sprawach związanych z funkcjonowaniem radiofonii i telewizji przekazane jest innym organom państwa.

Należy krytycznie ocenić upolitycznienie RMN oraz fakt, iż w ustawie o RMN nie przewiduje się zakazu łączenia funkcji członka RMN z funkcją posła, co w ocenie autorki wymaga znowelizowania ustawy o RMN, gdyż sposób realizacji obowiązków zależy od stopnia, w jakim członkowie są niezależni oraz przygotowani do pełnienia powierzonej im funkcji¹¹⁵. Zgodnie z założeniem ustawodawcy, członkowie RMN są niezależni, ale podlegają dyscyplinie partyjnej. Zatem tak naprawdę polityczna RMN ma duże kompetencje, albowiem, jak wskazuje Juliusz Braun, „w każdej chwili, bez żadnego uzasadnienia może odwołać zarząd. RMN nie tworzy buforu, może powoływać i odwoływać kogo chce i kiedy chce. W głosowaniu decydują głosy osób, które są związane dyscyplinarnie”¹¹⁶, a w RMN może zasiadać czynny polityk¹¹⁷. Podnieść przy tym należy, iż dla czynnych polityków udział w KRRiT jest zakazany przez Konstytucję RP, natomiast brak jest podobnego uregulowania dla RMN. Organy gwarantujące ład medialny nie powinny podlegać politykom, a przed nimi odpowiadać. Dokonując oceny funkcjonowania RMN, obok KRRiT, wskazać trzeba, iż ta zmiana w zakresie mediów publicznych pogłębia upolitycznienie mediów i wzmacnia ich zależność od rządu, a jak dowodzą przytoczone wyniki monitoringu wyborów do tych organów, to społeczeństwo powinno być dysponentem mediów publicznych, gdyż w przeciwnym razie nowe regulacje będą służyły głównie politykom, przez których media publiczne będą zawłaszczane, co obecnie ma miejsce.

Oceniając wybór członków RMN na pierwszą kadencję, podkreśla się, iż konkursy były organizowane pospiesznie i nieprzejrzyste. Zebrani na konferencji Fundacji Batorego postulowali przyjęcie rekomendacji, by wybór do KRRiT i RMN był bardziej przejrzysty i dostępny dla obywateli, albowiem opinia pub-

¹¹⁵ Zob. E. GALEWSKA: *Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji...*, s. 174.

¹¹⁶ *Strażnicy ładu medialnego: KRRiT i Rada Mediów Narodowych* — <https://www.youtube.com/watch?v=ZfL0jE3xQqE> (dostęp: 7.10.2019).

¹¹⁷ Tak też K. TODOS: *Konstytucyjna pozycja...*, s. 92; D. BYCHAWSKA-SINIARSKA: *Organy regulujące...*

liczna ma prawo poznać kompetencje i kwalifikacje kandydatów, uprawniające do sprawowania tej funkcji, oraz ich poglądy w kwestiach funkcjonowania i kontroli rynku mediów czy finansowania mediów publicznych. Jak dowodzi ponadwierzewieczna praktyka działania tego organu, do składu KRRiT trafiali ludzie powiązani ze światem polityki¹¹⁸, a z założenia KRRiT ma być apolityczna. Wskazać też w tym miejscu należy, iż kompetencje członków KRRiT są wysokie, albowiem wymaga się od nich doświadczenia prawniczego i dorobku naukowego¹¹⁹, co powinno być standardem także dla członków RMN, która przejęła część kompetencji KRRiT.

W ocenie autorki powołanie RMN jako kolejnego elementu nadzoru jest nieracjonalne. Autorka przychyliła się do poglądu, iż funkcjonowanie RMN jest zbędne¹²⁰. Do wejścia w życie URMN zadania jej przyznane wykonywała KRRiT. Kolejny argument przeciwko istnieniu RMN jest natury ekonomicznej. Powołanie RMN generuje rosnące każdego roku działalności koszty, pokrywane z budżetu państwa, ze środków, których dysponentem jest Szef Kancelarii Sejmu, co może rodzić obawy o autonomię RMN¹²¹. Zgodnie z informacjami RMN o działalności w kolejnych latach, koszty jej działalności w roku 2016 roku wyniosły 322,69 tys. PLN¹²², z kolei w 2017 roku — już 976,3 tys. PLN¹²³. W roku 2018 wydatki budżetowe RMN przekroczyły już milion (1001 tys. PLN)¹²⁴. Łączne koszty funkcjonowania RMN w latach 2016—2018 wyniosły zatem 2.299,99 tys. PLN. Jednocześnie podkreślić trzeba ogromne dysproporcje w zapleczu organizacyjnym, eksperckim i prawnym RMN¹²⁵ na rzecz KRRiT.

Kompetencją KRRiT jest stanie na straży interesu publicznego, będącego wartością konstytucyjną, a jest to interes szerszy niż interes państwa, jaki obecnie reprezentuje RMN. Uregulowanie konstytucyjnej pozycji KRRiT stanowi przeniesienie określonych zadań egzekutywy na rzecz podmiotu leżącego poza jej strukturą organizacyjną. Z tego względu racją istnienia KRRiT jest wykonywanie powierzonych jej zadań w sposób niezależny od rządu. Wiąże się z tym

¹¹⁸ D. DUDEK: *Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji a polityka (uwagi na tle projektu nowelizacji)*. W: *Środki przekazu. Informacja czy manipulacja*. Red. A. BALICKI, T. GUZ, W. LIS. Lublin 2008, s. 23 i nast.

¹¹⁹ W praktyce w skład KRRiT „obok wybitnych specjalistów z dziedziny środków masowego przekazu wchodziły też osoby, których wiedza i doświadczenie w zakresie środków masowego przekazu w chwili powoływania musiały budzić uzasadnione wątpliwości”; J. SOB CZAK: *Radiofonia i telewizja...*, s. 146.

¹²⁰ Postulat likwidacji RMN pojawia się w programie partii politycznych opozycyjnych, jak Platforma Obywatelska oraz Nowoczesna.

¹²¹ D. BYCHAWSKA-SINIARSKA: *Organy regulujące...*

¹²² Informacja 2016, s. 8.

¹²³ Informacja 2017, s. 19.

¹²⁴ Informacja 2018, s. 14.

¹²⁵ Uchwały RMN — <http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/page.xsp/rmn> (dostęp: 16.03.2019), będąca podstroną na stronie sejmowej, nie dostarcza wielu informacji na temat tej instytucji.

między innymi opisany w tekście sposób wyłaniania składu KRRiT bez udziału Rady Ministrów ani jej członków. Szczególna pozycja ustrojowa KRRiT, jako organu kontroli i ochrony prawa, którego zadania i sposób powołania określa Konstytucja RP, pociąga za sobą pełną autonomiczność tego organu w stosunku zarówno do Rady Ministrów, jak i jej członków.

Jak zasadnie wskazuje TK w swoim wyroku, „konstytucyjne ujęcie KRRiT, a więc charakter zadań powierzonych temu organowi i jego specyfika ustrojowa, podkreślająca niezależność od rządu, wskazują, że to KRRiT ma mieć pozycję dominującą w ramach ukształtowanego przez ustawodawcę modelu funkcjonowania radiofonii i telewizji. Sprzeczne z tym założeniem, a przez to niezgodne z Konstytucją, byłoby zatem powierzenie wykonywania nawet części zadań KRRiT organowi od niej niezależnemu, a jednocześnie powiązanemu — choćby w niewielkim wymiarze — z rządem. W tym znaczeniu granicą swobody ustawodawcy w odniesieniu do szeroko rozumianej sfery radiofonii i telewizji pozostaje zawsze uwzględnienie w tym zakresie podstawowej roli KRRiT, jako organu państwa, wynikającej z unormowań konstytucyjnych¹²⁶. Obowiązujące zasady wolności słowa oraz zasady wolności mediów nakazuje stworzenie modelu mediów, które nie będą podporządkowane bezpośrednio żadnej władzy, szczególnie władzy wykonawczej.

Rozważania podjęte w artykule miały na celu wykazać, iż ustawodawca nie może całkowicie swobodnie normować sfery działania KRRiT ani dowolnie kształtować pozycji i kompetencji tego organu w określonej strukturze organizacyjnej mediów publicznych, albowiem granicą tej swobody jest zapewnienie możliwości efektywnego wykonywania zadań przez konstytucyjny organ państwa. Ustawodawca zobowiązany jest zatem wprowadzić takie unormowania, które pozwolą KRRiT czuwać nad poszanowaniem wolności słowa, prawa do informacji oraz interesu publicznego w radiofonii i telewizji.

Bibliografia

- BANASZAK B.: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*. Warszawa 2012.
- BIEŃ-KACAŁA A.: *Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji*. W: *Prawo konstytucyjne*. Red. Z. WITKOWSKI, A. BIEŃ-KACAŁA. Toruń 2015.
- BOĆ J.: *Konstytucja Rzeczypospolitej oraz komentarz do Konstytucji RP z 1997 roku*. Red. J. Boć. Warszawa 1998.
- BYCHAWSKA-SINIARSKA D.: *Organy regulujące funkcjonowanie mediów elektronicznych w Polsce: Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji i Rada Mediów Narodowych* — <http://monitoringkandydatow.org.pl/?p=1329> (dostęp: 15.03.2019).

¹²⁶ Sygn. K 13/16. Dz.U. 2016, poz. 2210.

- CHRUŚNIAK R.: *Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji w systemie politycznym i konstytucyjnym*. Warszawa 2007.
- CZAPLA L.: *Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o Radzie Mediów Narodowych oraz o zmianie niektórych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Elżbieta Kruk) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu*, Biuro Analiz Sejmowych Kancelarii Sejmu — <http://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=592> (dostęp: 19.03.2019).
- CZAPLA L.: *Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o Radzie Mediów Narodowych oraz o zmianie niektórych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Elżbieta Kruk)*, Biuro Analiz Sejmowych Kancelarii Sejmu — <http://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=592> (dostęp: 19.03.2019).
- CZARNY-DROŹDŻEJKO E.: *Ustawa o radiofonii i telewizji. Komentarz*. Warszawa 2014.
- CZUBEK G., BANACH M.: *Podsumowanie monitoringu wyborów do Rady Mediów Narodowych* — http://monitoringkandydatow.org.pl/wp-content/uploads/2016/12/Podsumowanie-monitoringu-wyborow-do-RMN_po-korekcje.pdf (dostęp: 19.03.2019).
- DUDEK D.: *Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji a polityka (uwagi na tle projektu nowelizacji)*. W: *Środki przekazu. Informacja czy manipulacja*. Red. A. BALICKI, T. GUZ, W. LIS. Lublin 2008.
- DZIOMDZIORA W. w: *Ustawa o radiofonii i telewizji. Komentarz*. Red. S. PIĄTEK. Warszawa 2014.
- GALEWSKA E.: *Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji jako strażnik wolności słowa w radiofonii i telewizji*. „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” 2016, nr 4.
- Informacja o działalności Rady Mediów Narodowych w 2016 roku — <http://www.sejm.gov.pl/RMN/Informacja%20o%20dzialalnosci%20RMN%20w%202016%20r.pdf> (dostęp: 24.03.2019).
- Informacja o działalności Rady Mediów Narodowych w 2017 roku — <http://www.sejm.gov.pl/RMN/Informacja%20o%20dzialalnosci%20RMN%20w%202017%20r.pdf> (dostęp: 25.03.2019).
- Informacja o działalności Rady Mediów Narodowych w 2018 roku — <http://www.sejm.gov.pl/RMN/Informacja%20o%20dzialalnosci%20RMN%20w%202018%20r.pdf> (dostęp: 30.03.2019).
- JAKUBOWICZ K.: *Media a demokracja w XXI wieku. Poszukiwanie nowych modeli*. Warszawa 2013.
- Konferencja „Strażnicy ładu medialnego: Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji i Rada Mediów Narodowych. Cele, zadania, praktyka” — http://monitoringkandydatow.org.pl/?page_id=2335 (dostęp: 16.03.2019).
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz.U. nr 78, poz. 483).
- KOWALSKI G.: *Niezależność Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji (wybrane kwestie prawne)*. W: *Środki przekazu. Informacja czy manipulacja*. Red. A. BALICKI, T. GUZ, W. LIS. Lublin 2008.
- MATLAK A.: w: *Prawo mediów*. Red. J. BARTA, R. MARKIEWICZ, A. MATLAK. Warszawa 2008.
- Media masowe w systemach demokratycznych. Teoretyczne problemy i praktyczny wymiar komunikowania politycznego*. Red. B. DOBEK-OSTROWSKA. Wrocław 2003.
- Regulamin RMN — http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/page.xsp/rmn_regulamin (dostęp: 27.03.2019).
- RZUCIDŁO J.: *Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji jako konstytucyjny organ ochrony wolności słowa i prawa do informacji w radiofonii i telewizji*. W: *Realizacja i ochrona konstytucyjnych wolności i praw jednostki polskim porządku prawnym*. Red. M. JABŁOŃSKI. Wrocław 2014.

- SADOMSKI J.: w: *Konstytucja RP. T. 2: Komentarz art. 87—243*. Red. M. SAFJAN, L. BOSEK. Warszawa 2016.
- SKRZYDŁO W.: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz*. Warszawa 2013.
- SOBCZAK J.: *Radiofonia i telewizja. Komentarz do ustawy*. Zakamycze 2001.
- SOKOLEWICZ W.: *Prasa i Konstytucja*. Warszawa 2011.
- Statut PAP — <https://www.pap.pl/bip/statut> (dostęp: 25.03.2019).
- Statut Spółki Telewizja Polska S.A. — <http://s.tvp.pl/repository/attachment/6/1/1/611192e3dec2df8152ae92a2549c9c001526990580499.pdf> (dostęp: 27.03.2019).
- Strategia państwa polskiego w dziedzinie mediów elektronicznych na lata 2005—2020* — http://www.krrit.gov.pl/Data/Files/_public/pliki/publikacje/strategie/strategia_050826.pdf (dostęp: 29.03.2019).
- Strażnicy ładu medialnego: KRRiT i Rada Mediów Narodowych* — <https://www.youtube.com/watch?v=ZfL0jE3xQqE> (dostęp: 7.10.2019).
- STREŻYŃSKA A.: *Jeden regulator dla mediów i telekomunikacji* — <https://www.rp.pl/artukul/628192-Anna-Strezynska--Jeden-regulator-dla-mediow-i-telekomunikacji.html> (dostęp: 16.03.2019).
- TODOS K.: *Konstytucyjna pozycja Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji a Rada Mediów Narodowych*. W: *Konstytucyjne podstawy ochrony praw człowieka*. Red. R. KOPER. Katowice 2017.
- Uchwała nr 222/2018 z dnia 25 września 2018 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Biura Krajowej rady Radiofonii i Telewizji — http://www.krrit.gov.pl/Data/Files/_public/Portals/0/KRRiT/informacje/uchwala-nr-222-2018.pdf (dostęp: 28.03.2019).
- Uchwała Sejmu z dnia 30 lipca 1992 roku Regulamin Sejmu (M.P. 2016, poz.634 ze zm., t.j.).
- Uchwały RMN — <http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/page.xsp/rmn> (dostęp: 16.03.2019).
- Ustawa o radiofonii i telewizji*. Red. S. PIĄTEK. Warszawa 2014.
- Ustawa z dnia 15 października 1992 roku o zmianie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. 1993, poz. 33).
- Ustawa z dnia 16 lipca 2004 roku — Prawo telekomunikacyjne (Dz.U. 2018, poz. 1954 t.j.).
- Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. 2018, poz. 1270 ze zm.).
- Ustawa z dnia 20 lipca 2018 roku o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji oraz ustawy o opłatach abonamentowych (Dz.U. 2018, poz. 1717).
- Ustawa z dnia 21 kwietnia 2005 roku o opłatach abonamentowych (Dz.U. 2014, poz. 1204 ze zm.).
- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (t.j. Dz.U. 2017, poz. 1393).
- Ustawa z dnia 22 czerwca 2016 roku o Radzie Mediów Narodowych (Dz.U. 2016, poz. 929).
- Ustawa z dnia 25 kwietnia 2006 roku o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji (Dz.U. nr 83, poz. 574).
- Ustawa z dnia 29 grudnia 1992 roku o radiofonii i telewizji. (Tekst pierwotny Dz.U. 1993, nr 7, poz. 34; tj. Dz.U. 2019, poz. 361).
- Ustawa z dnia 29 grudnia 2005 roku o przekształceniach i zmianach w podziale zadań i kompetencji organów państwowych właściwych w sprawach łączności, radiofonii i telewizji (Dz.U. nr 267, poz. 2258).
- Ustawa z dnia 30 grudnia 2015 roku o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji (Dz.U. 2016, poz. 25).
- Ustawa z dnia 30 sierpnia 1996 roku o komercjalizacji i prywatyzacji (t.j. Dz.U. 2018, poz. 2170).

- Ustawa z dnia 31 lipca 1997 roku o Polskiej Agencji Prasowej (t.j. Dz.U. 2017, poz. 643 ze zm.)
- Ustawa z dnia 8 maja 1997 roku o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (t.j. Dz.U. 2018, poz. 1808).
- Uzasadnienie projektu ustawy o Radzie Mediów Narodowych oraz o zmianie niektórych ustaw* — <http://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/PrzebiegProc.xsp?nr=592> (dostęp: 19.03.2019).
- WĄSOWSKI K.: *Status prawny Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji-próba charakterystyki*. „Kwartalnik Prawa Publicznego” 2004, nr 1.
- Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 grudnia 2016 roku, sygn. K 13/16 (Dz. U. 2016, poz. 2210).
- Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 marca 2010 roku, sygn. K24/08, niepubl.
- Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 4 listopada 2009 roku, sygn.Kp1/08, niepubl.
- Wyrok WSA w Warszawie z dnia 9 czerwca 2004 roku, sygn. II SA 3543/02, niepubl.
- ZIĘBA-ZAŁUCKA H.: *Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji*. W: *Organy państwowe w ustroju konstytucyjnym RP*. Red. H. ZIĘBA-ZAŁUCKA. Rzeszów 2016.

Agnieszka Grzesiok-Horosz, dr, absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego (2001), doktor nauk prawnych (2008), adiunkt w Instytucie Dziennikarstwa i Komunikacji Medialnej na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach. Autorka publikacji z zakresu prawa cywilnego, prawa mediów oraz prawa własności intelektualnej.